

HİKMET OLMAYAN KALP

Bismillâhirrahmânirrahîm.

El-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîne hamden kesîran tayyiben müberaken fîh. Alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ sey-yidinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ecmâin ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'd:

Fekale Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem.

قَلْبٌ لَيْسَ فِيهِ شَيْءٌ مِنَ الْحِكْمَةِ كَبَيْتٍ خَرِبٍ
فَتَعَلَّمُوا وَعَلِّمُوا وَتَفَقَّهُوا وَلَا تَمُوتُوا جُهَّالًا فَإِنَّ
اللَّهَ لَا يَعْذُرُ عَلَى الْجَهْلِ

Kalbün ke-beytin haribin fe-te'allemû ve 'allimû ve tefekkahû ve lâ temûtû cühhâlen fe-innellâhe lâ ya'zûru ale'l-cehli.

Sadaka Rasûlüllâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Abdullah İbn Ömer radiyallahu anh rivayet edilmiş ki, Peygamber sallallahu aleyhi vessellem şöyle buyuruyor:

Kalbün. Bir gönül ki;

Leyse fîhi şey'ün mine'l-hikmeti. İçinde hikmet namına hikmetten hiçbir şey yok içinde hikmetten bir şeycik olmayan kalp.

Haribin. Harap yıkık bir ev gibidir. Hikmet yok içinde kalbin, gönlünde, harap bir ev gibidir.

Fe-te'allemû. Onun için ilim öğrenin.

Ve 'allimû. Biliyorsanız da başkalarına ilim öğretin, bilenler ilmini öğretsin, bilmeyenler ilmi öğrensin, talim ve teallüm, öğretme ve öğrenme bunları yapın.

Ve tefekkahû. Fıkıh da ilerleyin. Dininizi derinlemesine iyi bilin. Yalan, yanlış, yamuk, eğri büğrü, ay doğduğu zaman şöyle yaparsam böyle olur, yıldız kaydığı zaman şöyle olur, mezarın etrafında yedi defa dolaşıp da şöyle yaparsam böyle olur, her şeyin aslını esasını öğrenin, batıl yalan yanlış şeyleri söylemeyin. Hadîs diye söylenen sözlerin bile bir kısmı hadîs olmayabiliyor, âlimler inceden inceye incelemişler, kayıtlar koymuşlar, râvîleri incelemişler, bu adam ahir ömründe biraz hadîslerin orası burasını karıştırmış doğru söyleyemiyor falan diye hepsine işaret etmişler. Onun için Kur'an-ı Kerîm'den sağlam bilgi alın, sahih hadîslerden sağlam bilgi alın, sağlam konuşun.

Ve lâ temûtû cühhâlen. Cahil herifler olarak ölmeyin, cahil kişiler olarak ölmeyin.

Fe-innellâhe lâ ya'zûru ale'l-cehli. Çünkü Allahu Teâlâ hazretleri cahilliği mazur görmez, affetmez. Cahillik mazeret değil. Bilmiyoruz, öğrenmedik. Öğrenseydin. Her şeyi öğreniyorsun. Çarşı pazarda beş kuruş daha ucuz olan yeri nasıl biliyorsun, bilmem falanca dükkânda şu mallar şu kadar daha ucuz satıyor nasıl herkes oraya gidiyor, öğrenseydin.

Binâenaleyh bu hadîs-i şerîf en mühim temel faaliyetimizi bize gösteriyor. Hepimizin her gün az çok takatimiz nispetinde bir şeyler öğrenmemiz lazım.

Allah bizi muvaffak etsin. Her namazda böyle üç hadîs, beş hadîs okuyalım, öğrenelim. Üç âyet, beş âyet okuyalım, öğrenelim. Her gün bir âyet ezberleyelim. Bir senede 360 âyet eder. İyice ezberleyelim. Üç âyet ezberlersek bir senede 1000 âyetten fazla eder, çok güzel, gayet iyi olur.

Üç âyet ezberleyemeyecek miyiz?

Üç âyeti ezberlemek şu bakımdan iyi, ezberlediğin âyetleri namazda okuyabilirsin, bazı âlimler üç âyet okunsun diyorlar, kıraat olarak daha iyi, bir tanesi az gelebilir, hiç

olmazsa üç tane olsun. İnşallah bundan sonra senin kıraatin de güzel her gün üç âyet ezberlemen vazifen olsun. Sizin de bizim de.

Cahil olmak iyi değil. İnsanın gönlü hikmetle dolmalı.

Hikmet nedir?

Hikmet, sağlam bilgidir. Hikmet, yerli yerinde görüştür. Allahu Teâlâ hazretleri Peygamber efendimize Kur'an-ı Kerîm'i indirdiği gibi hikmet de vermiştir. Onun için bütün hadîs-i şerîfleri hikmetlidir, hikmet kaynağıdır. Sapasağlamdır, dost doğrudur, çok güzeldir, çok anlamlıdır, çok derindir. İnsanın gönlü böyle hikmet hazinesi olmalı.

Kaç sene yaşadık?

Elli sene, altmış sene, eee insan her sene şu kadar biriktirirse zengin olur, milyarder olur, hazinelerin sahibi olur. Gönlümüze her gün bir şeyler doldurup doldurup gönlümüzü bir irfan hazinesi, mağfiret hazinesi haline getirmemiz lazım. Bunun için de birazcık gayret gerekiyor. Yani üç tane âyet ezberleyeceksin bir günde, zor bir şey değil, öğrenilebilir. Çünkü bazı âyetler çok kısadır.

Ve'l-'asr

Al sana bir âyet.

Inne'l-insâne le-fî husr.

Al sana bir âyet iki etti.

Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn.

Bir âyet

Kul hüve'llâhü ehad.

Bir âyet. Bunu da mı öğrenemeyecek yani. Hafızam almıyor, ihtiyarladım. Alır alır, bir çalış, bak nasıl olur hepsi. Şeytan olmaya-
cak gibi gösteriyor caydırıyor başından. Ben bu işi yapamam. Öyle yaparsın ki gayet güzel olur ama şeytanın yıldırmasından yılmamak lazım. Nefsin tembelliğinden vazgeçmemek lazım. Nefsi de biraz kamçulamak, çalıştırtmak lazım.

İkinci hadîs-i şerîf.

a. İlmin Değeri

قَلِيلُ الْفِقْهِ خَيْرٌ مِنْ كَثِيرِ الْعِبَادَةِ وَكَفَى بِالْمَرْءِ
فِقْهًا إِذَا عَبَدَ اللَّهَ وَكَفَى بِالْمَرْءِ جَهْلًا إِذَا أُعْجِبَ
بِرَأْيِهِ وَإِنَّمَا النَّاسُ رَجُلَانِ: مُؤْمِنٌ وَجَاهِلٌ فَلَا تُؤْذِ
الْمُؤْمِنَ وَلَا تُجَاوِرِ الْجَاهِلَ

*Kalîlü'l-fıkhi hayrun min kesîri'l-'ibâdeti
ve kefâ bi'l-mer'i fıkhân izâ abedallâhe ve
kefâ bi'l-mer'i cehlen izâ a'cebe bi-ra'yihî ve*

innema'n-nâsü racülâni mü'minün ve câhilün fe-lâ tü'zi'l-mü'mine ve lâ tucâviri'l-câhile.

Abdullah B. Amr B. Âs radiyallahu anh'dan ve İbn Abdülber'den ve Taberânî'den rivayet edilmiş, o kitaplarda yer almış bir diğ-er hadîs-i şerîf. Birinci hadîs-i şerîfi takviye ediyor, genişletmiş oluyor.

Kalîlü'l-fıkhi. Dindeki şöyle bir sağlam fı-kıh bilgisi, azıcık bir fıkıh bilgisi, azıcık bir sağ-lam anlayış, doğru görüş, dini tam anlamak, yamuk anlamamak, tepesi taklak anlamamak, eksik anlamamak.

Hayrun min kesîri'l-'ibâdeti. Çok ibadet-ten daha hayırlıdır. Cahillikle yapılan ibadetin kıymeti olmaz. Fıkıhla, bilgiyle, ilimle, irfanla yapılan ibadetin kıymeti olur. Allah âlimin iba-detine, fakihin ibadetine, ilmi irfanı olanın ibadetine 1000 sevap verirken, cahilinkine 1 verir. Çünkü cahil cahilce kılıyor, ötekisi edepli kılıyor, güzel kılıyor. Onun için fıkıh de-nilen dini güzel anlamak, sağlam anlamak, de-rinlemesine sezmek çok önemli.

Allah affeder. Neyi affeder?

Allah yaa affeder. Namaz kıl, cumaya gel. Allah affeder. Allah kusurumuzu affetsin, işte böyle yapamıyoruz da ömrümüz böyle geçiyor.

Bunlar doğru görüşler değil, yanlış. Sen cahillik de ısrar edersen felakete uğrarsın. Allah affeder diye şeytan seni kandırıyor. Allah affeder diyor günahı ısrar ettirtiyor. Cahillikte devam ettirtiyor. Dini sen iyi bilmiyorsun. Allah gafurrahimdir.

Gafûrrahimdir ama ikabin elimdir bir de, elim, feci ikabı da vardır, şamar vardır, ilahi şamar bir geldi mi zalimi tepe taklak devirir.

Azizünzüntikamdır. İntikam alır Cenâb-ı Hak. Asi olan kulundan, kendisine karşı gelen kulundan intikam alır, yener, mahveder, perişan eder. Onun için dini doğru anlamak lazım. Güzele bakmak sevap. Bak şu kadın ne kadar güzel. Ne kadar güzel tıklar tıklar geliyor bu günah, hem bu laf küfre kadar götürür insanı. Günahı yapmak sevap olur mu?

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا
فُرُوجَهُمْ

Kul lilmu/minîne yağuddû min ebsârihim veyahfezû furûcehum. (Nûr Suresi 30. Ayet)

Demedi mi Allah. Müminlere söyle. Gözlerine sahip olsunlar, namuslarını korusunlar, namahreme bakmasınlar.

Sen nereden öğrendin bu dini bilgiyi?

Güzele bakmak sevap, bir de sırtıyor.

Sen bunun münafıktan mı öğrendim, kâfîrden mi?

Allah baba affeder. Sus. Sen nereden çıkartıyorsun.

Allah babası olur mu?

Allah baba ne demek?

Allahu Teâlâ hazretleri birdir evlat edinmemiştir, şeriki, naziri yoktur. Allah baba. Sen Hristiyanların lafı, kulağına girmiş, onu kullanıyorsun, Türkçeye sokmuşlar, sessiz sedasız, dinamit sokmuşlar evinin temeline. Patlar.

Allah baba olur mu?

Yok, öyle şey yok, yanlış, İslam da yok. Hristiyanlıkta var. Allah baba diye sen onları Hristiyanlardan duymuşsun, senin komşun Hristiyan'dı filan oradan geçmiş.

Çok ibadetten, az ilim, irfan, fıkıh daha hayırlıdır. Çünkü insan doğru bildi mi doğru ibadet eder, yanlış bildi mi yanlış ibadet eder, hiç bir işe yaramaz.

Bir kitapta okumuştum. İki kişi köylerinden yola çıkmışlar, Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanalım diye, azmetmişler. Biz Cenâb-ı Hakk'ın rızasına ermek istiyoruz. Yürümüşler gitmişler, bir dere kenarına gelmişler ki,

Allah! Su kristal gibi, pırıl parlıyor, dibinde taşlar görünüyor, çayır şahane, yemyeşil, bir de taşların arasında bir mağara var, tam orada.

Bir tanesi demiş ki;

İşte su, işte barınak yer, dervişane bir hayat sürelim burada, yaşarım demiş, ben burada kalıyorum demiş.

Ötekisi demiş ki;

Yok, ben ilim öğreneceğim, bir büyük şehre gideceğim, büyük âlimleri bulup dini öğreneceğim, o gitmiş, o kalmış. Biraz da biliyorlar demek ki İslâm'ı, namazı niyazı.

Sonra ötekisi yıllar geçmiş hafız olmuş, ilim öğrenmiş, arapça öğrenmiş, fıkıh öğrenmiş, kelâm öğrenmiş, her şeyi öğrenmiş, memleketine akraba ve dostları görmeye karar vermiş. Sıla-ı rahim için, dönerken yoldan aynı yerden gidiyor. Dur bakalım bu bizim yola çıktığımız arkadaş ne yapıyor diye? Gitmiş, bakmış. İşte adam biraz çit yapmış, bir şey yapmış, çayır çimen sahiplenmiş, sebze meyve bir şeyler var, kendisini geçindirecek filan. Bakmış ortada görünmüyor, mağaraya girmiş, seslenmiş. Hey filanca orda mısınız? Ses yok. Biraz daha gözü alışınca bakmış ki, kenarda böyle

tek ayaküstünde namaz kılıyor, tek ayaküstünde namaz kılıyor, alnında da bir yerinde de bir bez bağlı, beklemiş, bitirince namazını. Demiş hayır ola hasta mısınız? Böyle bağlamışsın bez, ondan sonra tek ayağının üstünde namaz kılıyorsun. Yok demiş geçenlerde burada sorma demiş yanlışlıkla bir farenin üstüne bastım demiş, zavallı masum hayvancağınızı öldürdüm, çok üzüldüm demiş. Onun için onu başıma bağladım, baş tacı ettim. O burada demiş, zavallı demiş. Ondan sonra basan ayağımı da cezalandırdım onunla yere basmıyorum, onun için tek ayağımla namaz kılıyorum. İlimsiz ibadet etmeye kalkarsa bir insan, bu hikâyedeki gibi olur. Üzerinde fare leşiyle namaz kılıyor, bir şey yaptım sanıyor, tek ayağıyla ayakta duruyor. Hâlbuki namazda iki ayağın basması lazım, secdede iki dizin, iki elin, alnın, burnun yerde olması lazım. Bilmiyor. Bilmedi mi yanlış yapar insan, yanlış yapar, iyi bir şey yapıyorum diye yanlış yapar. Bakın kitaplara, Hindulara, Hristiyanlara, başkalarına nasıl ibadet yaptıklarına. Ne kadar anlamsız, ruhsuz, amaçsız, yalan yanlış şeyler.

Dini güzelce öğreneceğiz, dini öğrenince güzel olur.

Ve kefâ bi'l-mer'i fıkhan izâ abedallâhe.

Kul, Allah'a güzel kulluk ederse, fıkıh olarak bu kâfi gelir. İbadeti güzel yapabiliyorsa fakih, hoş, yerli yerince, hatasız yapıyorsa.

Ve kefâ bi'l-mer'i cehlen izâ a'cebe birayihî. Bir de şu demek? Allah'a ibadet ederse, namaz kılsa manası değil. Allah'a itaat ederse demek. Bir kul Allah'a itaat ederse tamam onun dini sağlam. Allah'a itaat etmeden kulluğu yapacağım diye bir yol tutmuşsa olmaz. Allah'a asi olarak, Allah'ın emrine aykırı olarak, dinin esaslarına aykırı olarak bu iş yürümez. Birçok şeyi şimdi şaşırtıyorlar, karıştırtıyorlar, insanlara yalan yanlış şeyleri öğretiyorlar, yanlış şeyleri din namına yaptırıyorlar. Ben falanca kişiden televizyonda duydum böyle olurmuş. Olmaz yahu. Olmaz yanlış. Milleti kandırıyorlar. Olur, olur diye çok olmaz şeyi yutturuyorlar. Efendim Biranın içinde yüzde 4 alkol varmış. Meyvenin kabuğunun çürüyen kısmında da o kadar alkol olabiliyormuş, o kadarcığı ziyan etmezmiş, iç birayı, olmaz olmaz. Ama yutturuyorlar millete. Yani Allah'ın emirlerine tutarsa, fıkıh olarak yeter. Asi olmazsa demek manasına da almak lazım bu şeyi. Sonra.

Ve kefâ bi'l-mer'i cehlen. Kişiyeye cahillik olarak da yeter.

İzâ a'cebe bi-ra'yihî. Kendi fikrini çok beğeniyorsa, kendinin fikri doğru, tamam ben haklıyım, ben haklıyım diye bu kendisine cahillik olarak yeter. Çünkü sen nefsin, nefsi şeytan insanı şaşırtır, çok kişiler burada ayağı kaydı helak oldu, şöyle biraz etrafı dinle nasihatleri dinle, kitapları oku, aklını başına topla.

Ve innema'n-nâsü racülân. İnsanlar iki tip insandır.

Mü'minün ve câhilün. Mümin olan ve cahil olan.

Fe-lâ tü'zi'l-mü'mine. Mümin olana sakın eziyet verme, onu üzme.

Ve lâ tücâviri'l-câhile. Cahilin de yanına sakın yanaşma, onunla gezme. Etrafındaki insanlar bu ikiden birisidir. Ya iyi mümindir, tamam onunla ahbaplık et, onu üzmemeye dikkat et, canını sıkmamaya, eza vermemeye dikkat et, onu üzersen günaha girersin, Allah seni cezalandırır. Cahilin de yanına yanaşma, o herif dini bilmiyor, yanaşma, en iyisi. Çünkü onun zararı sana da gelir.

Üçüncü hadîs-i şerîf.

b. Cennet ve Cehennemlikler

كُئْتُ عَلَى بَابِ الْجَنَّةِ فَإِذَا عَامَّةٌ مَن دَخَلَهَا
الْمَسَاكِينُ وَإِذَا أَصْحَابُ الْجَدِّ مَحْبُوسُونَ إِلَّا
أَصْحَابَ النَّارِ فَقَدْ أُمِرَ بِهِمْ إِلَى النَّارِ وَقُئْتُ عَلَى
بَابِ النَّارِ فَإِذَا عَامَّةٌ مَن يَدْخُلُهَا النَّسَاءُ

Kumtü alâ bâbi'l-cenneti fe-izâ âmmetü men dehalehe'l-mesâkînü ve izâ eshâbü'l-ceddi mahbûsüne illâ eshâbe'n-nâri fe-kad ümira bi-him ile'n-nâri. Ve kumtü alâ bâbi'n-nâri fe-izâ âmmetü men yedhulühe'n-nisâü.

Kumtü alâ bâbi'l-cenneti. Diyor Peygamber efendimiz.

Fe-izâ âmmetü men dehalehe'l-mesâkînü ve izâ eshâbü'l-ceddi mahbûsüne illâ eshâbe'n-nâri fe-kad ümira bi-him ile'n-nâri. Ve kumtü alâ bâbi'n-nâri fe-izâ âmmetü men yedhulühe'n-nisâü.

Ahmed b. Hanbel, Müslim, Buhârî, Neseî, İbn Hibbân, Üsâme Hazretlerinden rivayet etmişler bu sonuncu hadîs-i şerifi.

Diyor ki efendimiz;

Cennetin kapısında durdum.

Kumtü alâ bâbi'l-cenneti.

Demek öyle gösterilmiş Peygamber efendimize. Cennetin kapısında durdum, girenleri görüyorum.

Fe-izâ. Bir de baktım ki, anladım ki, girenlerin bana gösterilişinden anladım ki:

âmmetü men dehalehe'l-mesâkînü.

Ekseriyeti cennete girenlerin fakara takımı, yoksullar, Allah onlara ikram ediyor, dünyada sabrettikleri, mahrum kaldıkları için.

Ve izâ eshâbü'l-ceddi mahbûsûne. Zengin insanlar, hali vakti yerinde olan insanlar, hatırlı insanlar, bir de baktım ki, durdurulmuşlar, hapsedilmişler, hesaba çekilecekler, ötekiler cennete girerken, bunlar sorgu sual için hapsolünmüşler, tutulmuşlar, durun bakalım diye sıra bekliyorlar.

Illâ eshâbe'n-nâri.

Ama bu cennetlikler bu, cennete girecekler hapsolünmüşler, hesap görecekler, cehennem ehli öyle için beklemek yok.

Fe-kad ümira bi-him ile'n-nâri.

Onlar hemen cehenneme sevk edilip atıyorlar, onların bir an gecikmesi bile onların lehine olur, öyle gecikme filan yok yallah.

İza cehennemü zümera.

Cehennemlikler hemen atılıyor da, zengin, müminler hapsedilmiş, durdurulmuş bekletiliyorlar, cennete sokulmuyorlar, hesapları var.

Parayı nereden kazandın, nereye harcadın vesaire sorgu suali var, vazifeleri yaptın mı yapmadın mı?

Ve kumtü alâ bâbi'n-nâri. Cehennem kapısında da durdum girenleri görmek için birde baktım ki:

Fe-izâ âmmetü men yedhulühe'n-nisâü.

Girenlerin çoğunluğu, en-nisâü, kadınlar. Birkaç sebepten.

Bir kere İslâm'ı iyi öğrenmiyorlar, eğitim tarzı şey oluyor maalesef birkaç iyi bildiğim kitap yazmış kadın var, kitap yazmış, arapça filan biliyor, talebe yetiştiriyor güzel ama umumiyetle dinden şeyden filan zayıf oluyorlar, o yönden abdestte gevşek oluyorlar, bazılarını atlatıyorlar, namazda gevşek oluyorlar, tembelleniyorlar falan.

Bir de nefisleri daha kuvvetli olduğundan süsleniyorlar, püsleniyorlar. Bir de onu bunu baştan çıkartma durumları oluyor, tesettür olmadığından, bilmem ne filan, karşı tarafı da

kötü tarafa kaydirttikları için onların da vebali geliyor olabilir yani bu sebepler benim aklıma geliyor ekseriyetle kadınlar.

Allah bizim hanımlarımızı, kızlarımızı, torunlarımızı hayırlı hatunlardan eylesin. Cennet hatunlarından eylesin.

Cehenneme düşenlerden eylemesin. Sıratı yıldırım gibi geçip cennete ilk girenlerle beraber girmeyi bizlere nasip eylesin.

Bi hürmeti esmâihî'l-hüsnâ ve bi hürmeti ismihi'l-âzâm ve bi hürmeti nebiyyihî'l- ekrem ve bi hürmeti esrâr-ı sûreti'l-Fâtîha...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

